

ingediend op **1922** (2023-2024) – Nr. 3
4 april 2024 (2023-2024)

Verslag

namens de Commissie voor Leefmilieu,
Natuur, Ruimtelijke Ordening en Energie
uitgebracht door Freya Perdaens

over het ontwerp van decreet

tot ondersteuning
van omgevingsverenigingen en omgevingsprojecten

Documenten in het dossier:

- 1922** (2023-2024) – Nr. 1: Ontwerp van decreet
- Nr. 2: Amendementen

Samenstelling van de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening en Energie:

Voorzitter: Gwenny De Vroe.

Vaste leden:

Inez De Coninck, Andries Gryffroy, Freya Perdaens, Jeroen Tiebout, Wilfried Vandaele;
Bart Claes, Leo Pieters, Sam Van Rooy;
Stijn De Roo, Tinne Rombouts;
Steven Coenegrachts, Gwenny De Vroe;
Staf Aerts, Mieke Schauvliege;
Bruno Tobback.

Plaatsvervangers:

Annick De Ridder, Marius Meremans, Joris Nachtergaele, Axel Ronse, Nadia Sminate;
Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Wim Verheyden;
Robrecht Bothuyne, Brecht Warnez;
Bart Tommelein, Bart Van Hulle;
Johan Danen, Chris Steenwegen;
Hannes Anaf.

Toegevoegde leden:

Jos D'Haese.

INHOUD

1. Toelichting	4
1.1. Situering.....	4
1.2. De erkenning en subsidiëring van omgevingsverenigingen	4
1.3. De erkenning	5
1.4. De ondersteuning van omgevingsprojecten	6
1.5. Verder traject.....	6
2. Toelichting van de ingediende amendementen.....	7
3. Bespreking	7
3.1. Tussenkoms van Mieke Schauvliege.....	7
3.2. Tussenkoms van Tinne Rombouts.....	7
3.3. Tussenkoms van Ludwig Vandenhove.....	8
3.4. Tussenkoms van Leo Pieters	9
3.5. Tussenkoms van Gwenny De Vroe	9
3.6. Antwoorden van minister Zuh al Demir	10
4. Stemming.....	11
Tekst aangenomen door de commissie.....	12

Op dinsdag 26 maart 2024 besprak de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening en Energie het ontwerp van decreet tot ondersteuning van omgevingsverenigingen en omgevingsprojecten (*Parl.St.* VI.Parl. 2023-24, nr. 1922/1).

Op dit ontwerp van decreet werden door de meerderheid 41 amendementen (*Parl.St.* VI.Parl. 2023-24, nr. 1922/2) ingediend.

1. Toelichting

1.1. Situering

Minister *Zuhal Demir* licht het ontwerp van decreet toe. Het omvat twee delen: de erkenning en subsidiëring van omgevingsverenigingen en de ondersteuning van omgevingsprojecten. De subsidies aan omgevingsverenigingen steunen op een decreet van 1991, dat dringend vernieuwd moet worden.

Bij het begin van deze legislatuur heeft de minister zich geëngageerd om de bestaande steunmaatregelen en subsidies te evalueren en in lijn te brengen met de omgevingsprioriteiten. Ze engageert zich verder om deze in lijn te brengen met de nieuwe subsidieregels uit de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën, die sinds 2023 gelden.

1.2. De erkenning en subsidiëring van omgevingsverenigingen

Dit ontwerp van decreet maakt komaf met de erkenning van onbepaalde duur en de eeuwigdurende subsidie voor omgevingsverenigingen en vervangt die door een erkenning van maximaal vijf jaar. De Vlaamse Codex Overheidsfinanciën legt immers een vijfjaarlijkse herziening van alle subsidies op. Het ontwerp legt strengere regels en hogere kwaliteitseisen op ten aanzien van het bestaande kader. Het overstijgt de business as usual en plaatst verenigingen voor een voortdurende uitdaging, zodat ze excelleren. Het ontwerp van decreet vergroot de mogelijkheden voor alle omgevingsverenigingen. Het bestaande kader laat geen nieuwe verenigingen toe; subsidies zijn een verworven recht. De 36 erkende verenigingen hebben de in de huidige regeling verankerde enveloppe opgebruikt, waardoor er nu geen ruimte meer is voor nieuwe verenigingen. Het ontwerp van decreet voert een administratieve lastenverlaging door. Het zorgt ervoor dat maatschappelijk engagement kort op de bal kan spelen voor omgevingsprioriteiten via oproepen voor omgevingsprojecten.

1.2.1. Definities en doelstellingen

De minister geeft een inhoudelijke toelichting. Artikel 1 tot en met 4 gaan over de definities en doelstellingen rond de omgevingsverenigingen en -kwaliteit. Dit ontwerp van decreet verruimt de in aanmerking komende verenigingen. Het doel van het ontwerp zit in artikel 3. Het is de bedoeling om maatschappelijke organisaties te stimuleren om met positieve acties bij te dragen aan het omgevingsbeleid aan de hand van breed inzetbare activiteiten en een brede werking.

1.2.2. Categorieën van verenigingen

Artikel 5 tot en met 10 bepalen de vier al bestaande categorieën van verenigingen. Dit ontwerp van decreet schaft de verschillende types binnen de categorieën af, dat is onnodig complex. Verenigingen die een erkenning en subsidie willen, moeten een reeks kernopdrachten vervullen die per categorie verschillen. In elk van de categorieën komen volgende kernopdrachten terug. Eén houdt het betrekken van burgers of actoren in bij omgevingstransities, veranderingen die in het Vlaamse Gewest noodzakelijk zijn om een gezonde, veerkrachtige en leefbare omgeving te creëren. Twee is beleidsparticipatie, en drie zich organiseren om burgers en actoren te verbinden rond omgevingsuitdagingen.

De andere opdrachten zijn vergelijkbaar met deze waarin voorzien is in de bestaande regeling. Voor de regionale omgevingsverenigingen wordt het werkingsgebied verruimd en een inhoudelijke verruiming doorgevoerd. Verenigingen met een werkingsgebied in vijf gemeenten met minder dan tweehonderdduizend inwoners komen niet meer in aanmerking. Ze moeten minimaal tien aaneengesloten gemeenten omvatten of tweehonderdduizend inwoners. Toekomstige gemeentefusies hebben hier geen invloed op. Dit ontwerp van decreet schaft de ledennorm voor regionale verenigingen af, waardoor alle soorten van regionale verenigingen in aanmerking komen.

1.3. De erkenning

Artikel 11 tot en met 14 verduidelijken de procedure voor erkenning. Een vereniging moet elke vijf jaar een nieuwe erkenningsaanvraag indienen en de volledige beoordelingsprocedure doorlopen. Nieuwe verenigingen krijgen zo een kans op erkenning en subsidie. Verenigingen moeten elke vijf jaar aantonen dat ze hun doelstellingen hebben gerealiseerd als ze opnieuw voor erkenning in aanmerking willen komen. Dat zorgt ervoor dat ze het beste van zichzelf geven en een hoge werkingskwaliteit moeten nastreven.

De eerste erkenningsperiode van vijf jaar sluit aan op de huidige regeling en start op 1 januari 2027. Het ontwerp van decreet voorziet in een kortlopende erkenning voor de komende twee jaar als overgangsregeling, zodat nieuwe verenigingen niet tot 2027 hoeven te wachten om een aanvraag in te dienen. De procedure tot erkenning verloopt in drie stappen, waarin verschillende voorwaarden getoetst worden en de kwaliteit van de werking streng wordt beoordeeld. Het ontwerp van decreet voegt een nieuwe voorwaarde toe. De vereniging moet opgericht zijn op particulier initiatief. Er mogen geen vertegenwoordigers van overheden met stemrecht zetelen in de bestuursorganen, wel als adviserende instanties. Het ontwerp van decreet is gericht op maatschappelijke middenveldactoren en niet op verenigingen van overheidsbesturen.

De erkenningscommissie die de kwalitatieve beoordeling doet en ook al bestaat, wordt uitgebreid. Naast externe experts zal ook het Departement Omgeving er deel van uitmaken. De erkenningsvoorwaarden zijn hogere instapdrempels dan die van de bestaande regelgeving. Verenigingen moeten duidelijk aantonen dat hun maatschappelijk doel al minstens twee jaar de bevordering van de omgevingskwaliteit in het Vlaamse Gewest is. De verenigingen moeten financieel gezond en draagkrachtig zijn. Naast de subsidie moeten ze minstens 20 procent eigen middelen kunnen aantonen. Dit zal de minister verder uitwerken in het besluit van de Vlaamse Regering. Verenigingen moeten zelfstandig en onafhankelijk werken en voldoen aan de omschrijving van een van de categorieën.

De inhoudelijke beoordeling is verregaander dan voorzien in de bestaande regeling en legt de focus op impact op het terrein, het vervullen van de kernopdrachten, de kwaliteit van de zakelijke werking en de verbeteringen die de vereniging doorvoert. Dit ontwerp van decreet respecteert de eigenheid van elke vereniging. Verenigingen kiezen binnen de kernopdrachten welke doelen en resultaten ze vooropstellen. Ze gaan bij de start van een erkenningsperiode een engagement aan via een meerjarenverbintenis, die ook beoordeeld wordt. Uit de beoordeling volgen een score en een rangschikking van de verenigingen.

Erkenning is enkel mogelijk bij positieve beoordeling op elk van de drie stappen en binnen de voorziene budgetten. Als het budget ontoereikend is voor alle positief beoordeelde verenigingen, worden de laagst gerangschikte verenigingen op basis van hun score niet erkend.

1.3.1. De subsidie

In artikel 18 gaat het over de subsidie zelf. Een erkende omgevingsvereniging krijgt een jaarlijkse werkingssubsidie. Die subsidie kan meer of minder zijn dan de vastgestelde basissubsidie, afhankelijk van de beoordeling van de vereniging. Deze variabele subsidie maakt een objectieve differentiatie tussen verenigingen mogelijk. Onder de bestaande regeling is de subsidie forfaitair en gelijk voor alle verenigingen binnen een categorie. De werkingssubsidie kan enkel voor niet-economische activiteiten aangewend worden en mag niet gebruikt worden voor juridische kosten tegen beslissingen van het Vlaamse Gewest. Verenigingen mogen geen reserves aanleggen met subsidies en gesubsidieerde werkingskosten mogen niet opnieuw gesubsidieerd worden, dus een dubbele subsidie wordt uitgesloten.

1.3.2. Rapportering opvolging en controle

Artikel 19 tot en met 24 gaan over de rapportering, een proportionele opvolging en verantwoording. Hoe hoger de subsidie, hoe omvangrijker de rapportering, opvolging en controle. De controlemechanismen zijn te lezen in artikel 19 tot en met 24.

1.3.3. startsubsidie

Artikel 25 tot en met 32 gaan over de startsubsidieverschillen in de nieuwe regeling, de uitbreiding naar regionale omgevingsverenigingen en de beoordeling door het Departement Omgeving. Met de startsubsidie kunnen nieuwe verenigingen zich voorbereiden om bij de volgende erkenningsperiode een volwaardige aanvraag in te dienen.

1.4. De ondersteuning van omgevingsprojecten

De ondersteuning van omgevingsprojecten staat in artikel 33 tot en met 42. Omgevingsprojecten zijn projecten die het bevorderen van de omgevingskwaliteit vooropstellen. Ze zijn gericht op samenwerking, lokale uitvoering, beleidsontwikkeling, kennisdeling en draagvlak. Ze hebben ook een hefboomwerking, versterken het maatschappelijk engagement en trekken extern kapitaal en externe kennis aan. Omgevingsprojecten zijn een belangrijk instrument om snel in te spelen op omgevingsnoden. De projectoproepen in dit ontwerp van decreet zijn flexibel inzetbaar zodat op die noden kan worden ingespeeld. Een project is realisatiegericht en doelgroepspecifiek met zichtbaar resultaat binnen vijf jaar.

1.5. Verder traject

Het ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering tot de erkenning en subsidiëring van omgevingsverenigingen werd al een eerste keer principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Het is de bedoeling dat de aanvragen voor een kortlopende erkenning nog in 2024 worden goedgekeurd zodat die erkenning in 2025 van start kan gaan.

Minister Zuhal Demir stelt dat het hier gaat om een belangrijk ontwerp van decreet. Volgens haar kan niemand ertegen zijn dat die verenigingen en projecten de omgeving beter, mooier en gezonder maken, in het algemeen belang van de Vlamingen. Ze besluit dat men niet tegen zo'n decreet kan zijn.

2. Toelichting van de ingediende amendementen

Freya Perdaens overloopt niet alle amendementen, omdat het gros ervan technische correcties, aanpassingen van begrippen en dergelijke meer zijn. Ze vestigt wel de aandacht op amendement nr. 39, in haar ogen de inhoudelijke correctie waar het meeste vlees aan het bot zit en die ze dus graag proactief aan de commissieleden meegeeft. Het gaat om een aanpassing aan artikel 55, waar een vermelding van louter een verwijzing naar een geïndexeerd bedrag komt dat verenigingen ontvangen in plaats van een concrete berekening. In haar ogen is het een aanpassing ten goede.

3. Bespreking

3.1. Tussenkoms van Mieke Schauvliege

Mieke Schauvliege is het ermee eens dat hier een heel belangrijk ontwerp van decreet voorligt om organisaties te ondersteunen bij het meehelpen aan het milieubeleid en het beter maken van de leefomgeving. De Groenfractie is blij dat daarmee eindelijk uitvoering wordt gegeven aan een belofte uit het regeerakkoord.

Het ontwerp bevat heel veel goede dingen. Zo wordt het duidelijk hoe de milieuen omgevingsverenigingen in een ruimere categorie ondersteund zullen worden, welke projecten ondersteund kunnen worden en welke middelen daartegenover staan. De Groenfractie vindt het wel een vreemde manier van werken om tien minuten voor de start van de commissievergadering 41 amendementen in te dienen op een ontwerp van decreet dat al lang geleden was aangekondigd.

Er zijn inderdaad een aantal technische opmerkingen en correcties waar men niet veel tegen kan hebben. Mieke Schauvliege vestigt de aandacht op amendement nr. 11 op artikel 18 waarbij nog eens wordt aangehaald wat eigenlijk ook al in de uitvoeringsbesluiten werd beschreven, namelijk dat de werkingssubsidies niet aangewend kunnen worden voor juridische kosten, waaronder de kosten voor advocaten en het aanspannen van procedures tegen het Vlaamse Gewest. De spreker vindt dat een vreemde toevoeging aan het ontwerp van decreet. Het lijkt daardoor dat de Vlaamse Regering zich wil bemoeien en vooral het middenveld monddood wil maken. Om die reden zal de Groenfractie dat amendement niet steunen. Het volledige ontwerp van decreet krijgt wel de steun van Groen.

3.2. Tussenkoms van Tinne Rombouts

Tinne Rombouts stelt dat de amendementen, naast de technische zaken, ook enkele elementen toevoegen.

Voor het goede begrip stelt ze enkele vragen ter verduidelijking of ter duiding van een aantal elementen.

Minister Zuhal Demir verwees zelf naar het feit dat de voorwaarden voor een aantal verenigingen zijn aangepast, onder andere voor regionale omgevingsverenigingen. In het ontwerp van decreet staat dat de drempel van tien gemeenten of tweehonderdduizend inwoners van tel is. Voor een gewestelijke ledenvereniging is er een drempel van vijftigduizend leden, voor een gewestelijke koepelvereniging geldt een drempel van 75 procent van de erkende omgevingsverenigingen en voor de gewestelijke omgevingsvereniging geldt als drempel "een actieve werking in elke provincie van het Vlaamse Gewest".

Het verhaal rond de leden werd hier niet opgenomen. Ze vraagt aan minister Zuhal Demir of dat dat betekent dat als een feitelijke vereniging, een vzw of een stichting die de bevordering van de omgevingskwaliteit als maatschappelijk hoofddoel

heeft, zoals naar verwezen in artikel 2, 18°, de gestipuleerde definitie van de omgevingsvereniging, twee jaar actief is zonder de vereiste van het aantal leden, in aanmerking komt voor een erkenning als gewestelijke omgevingsverenigingen. Ze wil weten of haar redenering klopt dat als een omgevingsvereniging in elke provincie twee mensen heeft en elke provincie gedekt is, die tien mensen samen in aanmerking komen voor een erkenning als gewestelijke omgevingsvereniging en daar bijgevolg ook de nodige financiële ondersteuning en middelen voor kunnen krijgen, dus ook zonder een ledenwerking.

In artikel 18 wordt verwezen naar de jaarlijkse werkingssubsidies van de erkende omgevingsverenigingen als een percentage van de basissubsidie, namelijk 100 procent voor de gewestelijke koepelvereniging, 70 tot 150 procent voor de gewestelijke omgevingsvereniging en 80 tot 120 procent voor de regionale omgevingsvereniging. Die basissubsidie wordt niet verder gedefinieerd of gespecificeerd in het ontwerp van decreet an sich. Tinne Rombouts veronderstelt dat er mogelijk al besluiten in opmaak zijn en wil van de minister weten aan welke bedragen zij denkt voor de basissubsidie.

Als derde element brengt Tinne Rombouts te berde dat er ook voor niet-erkende verenigingen in start- en projectsubsidies wordt voorzien. Zij vraagt of een vereniging waarvan erkenningsaanvraag is geweigerd, een startsubsidie kan krijgen. Wat is de minimale vereiste voor verenigingen om een startsubsidie te krijgen? Moeten die bijvoorbeeld al een succesvolle projectsubsidie hebben gekregen?

Tot slot vraagt het parlementslid wat, in het kader van het verhogen van de kwaliteitsdoelstellingen, de concrete beoordelingsmaatstaven zijn voor de erkenning van regionale of gewestelijke koepelverenigingen. De voorwaarden waar momenteel naar wordt verwezen zijn volgens haar immers zeer ruim en vaag: leefmilieu-kwaliteit, biodiversiteit, landschapskwaliteit, ruimtekwaliteit, klimaatadaptie, het circulair gebruik van grondstoffen. Hoe zullen deze criteria verder verfijnd worden? Wie zal hierbij betrokken worden? Binnen welke termijn zal dit gebeuren? Welke rol zal de Vlaamse Regering hierin spelen?

3.3. Tussenkoms van Ludwig Vandenhove

Ludwig Vandenhove is het ermee eens dat het bestaande decreet uit 1991 moet worden geactualiseerd. Milieu- en natuurverenigingen kunnen een grote rol spelen in het bewaken en verhogen van de omgevingskwaliteit. Het uitgangspunt is dan ook zeer goed. Het parlementslid benadrukt verder de rol die natuurverenigingen al jaren spelen. Ze hebben een kleine 450.000 leden, 75.000 vrijwilligers en meer dan achthonderd professionele medewerkers. De inzet van deze mensen zorgt mede voor een kwaliteitsvolle natuur.

Het parlementslid wijst ook op de soms moeilijke omstandigheden waarin deze verenigingen werken: er is een invloedrijke en goed georganiseerde tegenstand, en de werking en de middelen worden met een vergrootglas bekeken. Een doorlichting van Natuurpunt in 2023 toonde nochtans aan dat de subsidies efficiënt werden aangewend.

In eerste instantie wilde de Vooruitfractie voor het ontwerp van decreet stemmen. Een van de ingediende amendementen heeft de fractie echter van gedachten doen veranderen. Los van de inhoud merkt het parlementslid op dat het niet van goed bestuur getuigt dat de meerderheid zo kort voor de stemming zo veel amendementen indient.

Het betreffende amendement is amendement nr. 11 op artikel 18 van het ontwerp van decreet. Daarin staat dat werkingssubsidies niet kunnen worden aangewend voor juridische kosten, waaronder de kosten voor advocaten en de kosten voor

het aanspannen van procedures tegen het Vlaamse Gewest. Dit amendement is volgens de Vooruitfractie een aanfluiting van de rechtstaat en een nieuwe poging van de meerderheid om het middenveld monddood te maken. Het in aanmerking komen van subsidies mag enkel op basis van natuurdoelstellingen, maar in het verleden is al bewezen dat ook procedures om die doelstellingen te bereiken, daarvan een onderdeel kunnen zijn. Vergunningen betwisten is soms een belangrijke manier om milieudoelstellingen te realiseren.

De Vooruitfractie stelt zich dan ook de vraag of de inhoud van dit amendement grondwettelijk is en of dit conform het internationaal recht is, zoals bijvoorbeeld het Verdrag van Aarhus en het daarin vervatte principe dat in milieuaangelegenheden de toegang tot de rechtbank niet onnodig mag worden beperkt of belemmerd. In artikel 23 staat ook de standstillverplichting, waardoor het huidige beschermingsniveau niet mag worden afgebouwd.

Ludwig Vandenhove herhaalt tot besluit dat dit amendement, ondanks de vele goede zaken in het ontwerp, de reden is waarom Vooruit tegen het ontwerp van decreet zal stemmen.

3.4. Tussenkoms van Leo Pieters

Leo Pieters merkt eerst op dat het nieuwe ontwerp van decreet inderdaad een gelegenheid is om orde op zaken te stellen in bepaalde zaken. Hij meent echter dat te veel zaken in het milieu- en natuurbeheer worden uitbesteed. Hij stelt zich de vraag in welke mate men als subsidieverlener nog een impact kan hebben op het beheer.

Artikel 18 geeft aan dat men via de werkingsmiddelen niet mag procederen tegen het Vlaamse Gewest, maar de spreker stelt dat de verenigingen meer middelen hebben dan alleen de werkingsmiddelen. *Leo Pieters* vreest dat er in de toekomst nog meer rechtszaken kunnen komen over zaken die de Vlaamse Regering of het parlement wil invoeren, maar waar milieuverenigingen tegen zijn. Het Vlaams Belang zal dan ook tegenstemmen.

3.5. Tussenkoms van Gwenny De Vroe

Gwenny De Vroe wijst erop dat ook voor de Open Vld-fractie omgevingsverenigingen een heel belangrijke maatschappelijke functie hebben. Dat ze ook kritisch kunnen zijn, is een meerwaarde voor het voeren van een goed beleid. Momenteel zijn er 36 milieu- en natuurverenigingen die voor een onbepaalde duur erkend zijn. Hun subsidies zijn ook telkens verzekerd. Ze worden om de vijf jaar vernieuwd, zolang ze aan de erkenningsvoorwaarden voldoen. Dat roept vragen op. Daarom was een nieuw subsidiekader nodig waarvoor nog een aantal rechtsgronden dienden te worden uitgewerkt, die in het ontwerp van decreet terug te vinden zijn.

Belangrijk in een subsidiebeleid is dat er enerzijds een zekere continuïteit is, maar dat er anderzijds ook voldoende lessen worden geleerd en dat een evaluatie kan leiden tot een bijsturing van de subsidies. Het parlementslid neemt aan dat ook subsidies na een periode van vijf jaar kunnen worden gestopt. Ze vindt het een goede zaak dat er ook een systeem van startsubsidie is om nieuwe initiatieven een kans te geven, maar op basis van welke criteria zal er worden beslist? Er zijn nu al heel wat milieu- en natuurverenigingen. Vaak doen die een beetje in dezelfde trant zeer nuttige zaken en doen zij op die manier een beroep op de subsidies. Welke criteria zal de minister hanteren om naar een diversiteit te gaan om alle doelstellingen zo goed en efficiënt als mogelijk te kunnen behalen?

De verenigingen zelf krijgen ook de vrijheid om doelen te stellen. Dat is goed, maar ze moeten ook een link leggen met de Vlaamse omgevingsdoelstellingen. Hoe ziet de minister dat? Tot waar reikt de vrijheid van de verenigingen?

Het is een groot pluspunt dat de subsidies niet enkel voorbehouden zijn voor typische milieu- en natuurverenigingen, maar breder voor alle actoren die bijdragen aan omgevingsdoelstellingen.

Over welke bedragen wordt er specifiek gesproken? Voor welke verschillende soorten van categorieën zullen die gehanteerd worden?

3.6. Antwoorden van minister Zuhal Demir

Minister *Zuhal Demir* dankt de leden voor de grote interesse in dit ontwerp van decreet. Ze vraagt om positief te kijken naar het werk dat de omgevingsverenigingen doen. Ze voeren uit wat gevraagd werd, ze gebruiken de subsidies niet om te procederen, maar ze doen er van alles voor. Als er in het verleden subsidies verleend werden, dan was dat altijd met een doelstelling. De minister onderstreept dat omdat er de afgelopen maanden een grote hetze is geweest. Verschillende verenigingen moesten extra activiteiten organiseren om hun kas bij te vullen. De minister vindt de negativiteit die er daarrond was, beneden alle peil.

Een aantal stemmen zeggen dat de minister hun verbiedt om naar de rechter te gaan. Dat kan en wil ze ook niet. Iedereen is vrij om met eigen middelen naar de rechter te trekken. Maar ze vindt het wel de logica zelve dat de subsidies gebruikt worden waarvoor ze verkregen worden: om op een constructieve wijze bij te dragen aan het omgevingsbeleid met een brede werking. De procedures zorgen steeds voor conflict. Hierdoor zitten sommige dossiers dan muurvast en staan de organisaties lijnrecht tegenover overheden.

Minister Zuhal Demir antwoordt aan Tinne Rombouts dat feitelijke verenigingen niet mogelijk zijn, enkel vzw's en stichtingen die al opgericht zijn. De basissubsidie bedraagt 150.000 euro gewestelijk en 85.000 euro regionaal.

Het ontwerp van decreet regelt inderdaad de hoofdlijnen. De verdere uitwerking gaat via het besluit van de Vlaamse Regering, dat in volle opmaak is.

Een vereniging die geweigerd werd omdat ze niet aan de voorwaarden voldoet, kan altijd een startsubsidie aanvragen, maar die zal ook aan de voorwaarden moeten voldoen om die te krijgen. Op die manier is misbruik uitgesloten.

Op de vraag van Leo Pieters antwoordt de minister dat alle budgetten worden opgevangen binnen de werkingsmiddelen van het departement. Er gaat geen extra geld naar subsidies. Door een aantal stopgezette subsidies is er wat meer budgettaire ruimte. Het belangrijkste voor de minister is dat de subsidies tot concrete projecten moeten leiden. Dat is ook positief voor de vele vrijwilligers die zich dag en nacht inspannen. Het is belangrijk dat de overheid met hen samenwerkt en hen op een constructieve manier ondersteunt.

Subsidies kunnen inderdaad worden stopgezet als de verenigingen de voorwaarden niet naleven, hun doelen niet realiseren of er niet het nodige voor doen. De criteria voor de startsubsidies worden verder uitgewerkt in het besluit van de Vlaamse Regering. Daarvoor baseert men zich op de maatschappelijke noden. Zo kan elke regering eenvoudiger bijsturen.

4. Stemming

Ter stemming gelegd worden amendement nr. 1 tot en met 10 en nr. 12 tot en met 41 aangenomen met 9 stemmen bij 3 onthoudingen.

Amendement nr. 11 wordt aangenomen met 8 stemmen tegen 2 bij 2 onthoudingen.

Artikel 1 tot en met 59, zoals geamendeerd, worden aangenomen met 9 stemmen tegen 1 bij 2 onthoudingen.

Tot slot wordt het ontwerp van decreet tot ondersteuning van omgevingsverenigingen en omgevingsprojecten in zijn geheel aangenomen met 9 stemmen tegen 3.

Gwenny DE VROE,
voorzitter

Freya PERDAENS,
verslaggever

TEKST AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE

Hoofdstuk 1. Inleidende bepaling

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Hoofdstuk 2. Definities

Art. 2. In dit decreet wordt verstaan onder:

- 1° actor: een vereniging of entiteit zonder rechtspersoonlijkheid, of een rechtspersoon, met uitsluiting van natuurlijke personen;
- 2° algemene verordening gegevensbescherming: verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming);
- 3° begeleidingscommissie: een commissie als vermeld in artikel 12;
- 4° bevoegde entiteit: de bevoegde entiteit van de Vlaamse administratie zoals aangeduid door de Vlaamse Regering;
- 5° erkenningscommissie: een commissie als vermeld in artikel 11;
- 6° erkenningsperiode: de erkenningsperiode, vermeld in artikel 16;
- 7° gewestelijke koepelvereniging voor omgeving: de gewestelijke koepelvereniging voor omgeving, vermeld in artikel 9;
- 8° gewestelijke ledenvereniging voor omgeving: een gewestelijke ledenvereniging voor omgeving als vermeld in artikel 8;
- 9° gewestelijke omgevingsvereniging: een gewestelijke omgevingsvereniging als vermeld in artikel 7;
- 10° gezondheidsindex: de afgevlakte gezondheidsindex, vermeld in artikel 2, §2, van het koninklijk besluit van 24 december 1993 ter uitvoering van de wet van 6 januari 1989 tot vrijwaring van 's lands concurrentievermogen;
- 11° kernopdracht: opdrachten als vermeld in artikel 6 tot en met 9 die een erkende omgevingsvereniging minimaal vervult;
- 12° leden: de natuurlijke personen die aan al de volgende voorwaarden voldoen:
 - a) domicilie hebben in het Vlaamse Gewest;
 - b) aangesloten zijn bij een omgevingsvereniging;
 - c) een jaarlijkse lidmaatschapsbijdrage betalen;
 - d) kunnen participeren in de werking en het beheer van de vereniging;
- 13° lokale afdeling: een groep leden die ressorteert onder een gewestelijke ledenvereniging en zelfstandig activiteiten voor burgers over belangrijke omgevingsgerelateerde uitdagingen en behoeften organiseert, en die ook aangesloten kan zijn bij een regionale omgevingsvereniging. Het werkingsgebied van een lokale afdeling is kleiner dan het werkingsgebied van de gewestelijke ledenvereniging waaronder ze ressorteert;
- 14° meerjarenplan: een vijfjarenplan dat de werking van een vereniging voor een erkenningsperiode beschrijft;
- 15° meerjarenverbintenis: het overzicht van de doelstellingen, interventies en resultaten waartoe de omgevingsvereniging zich gedurende een erkenningsperiode engageert, met vermelding van de indicatoren en mijlpalen die de periodieke opvolging mogelijk maken;
- 16° omgevingsdoelstellingen: doelstellingen die het bevorderen van de omgevingskwaliteit vooropstellen;
- 17° omgevingskwaliteit: de leefmilieukwaliteit, de biodiversiteit, de landschapskwaliteit, de ruimtelijke kwaliteit, de klimaatadaptatie en -mitigatie of het circulaire gebruik van grondstoffen;
- 18° omgevingsprojecten: projecten die het bevorderen van de omgevingskwaliteit in het Vlaamse Gewest tot doel hebben;

- 19° omgevingsverenigingen: verenigingen zonder rechtspersoonlijkheid, vzw's en stichtingen die de bevordering van de omgevingskwaliteit als maatschappelijk hoofddoel hebben;
- 20° projectsubsidie: een subsidie om een deel van de specifieke kosten te dekken die voortvloeien uit een activiteit die in tijd en in doelstelling beperkt is;
- 21° regionale omgevingsvereniging: een regionale omgevingsvereniging als vermeld in artikel 6;
- 22° startsubsidie: een subsidie als vermeld in artikel 25;
- 23° Vlaamse overheid: de Vlaamse overheid zoals bedoeld in artikel I.3, 1°, van het Bestuursdecreet van 7 december 2018;
- 24° werkingssubsidie: een subsidie om een deel van de kosten te dekken voor niet-economische activiteiten, die voortvloeien uit het uitvoeren van de kernopdrachten door de erkende omgevingsverenigingen in uitvoering van dit decreet.

Hoofdstuk 3. Doel, instrumenten en financiële bepalingen

Art. 3. §1. Dit decreet heeft tot doel omgevingsverenigingen die een structurele werking ontplooiën, bestendigen en professionaliseren en hiermee een betekenisvolle bijdrage leveren aan het bevorderen van de omgevingskwaliteit in het Vlaamse Gewest en aan de realisatie van Vlaamse omgevingsdoelstellingen, te ondersteunen.

Het bevorderen van de omgevingskwaliteit, vermeld in het eerste lid, houdt het beschermen, het in stand houden of het verbeteren van de leefmilieukwaliteit, het bevorderen van de biodiversiteit, de landschapskwaliteit of de ruimtelijke kwaliteit of het bevorderen van de klimaatadaptie en -mitigatie of het circulaire gebruik van grondstoffen in.

Binnen het toepassingsgebied van dit decreet worden alle doelstellingen binnen de omgevingsthema's klimaat, lucht, water, natuur, bodem en ondergrond, omgeving en gezondheid, ruimte en landschap, energie, afval en materialen als Vlaamse omgevingsdoelstellingen beschouwd. Doelstellingen met betrekking tot wonen, dierenwelzijn en onroerend erfgoed worden niet beschouwd als Vlaamse omgevingsdoelstellingen binnen het toepassingsgebied van dit decreet.

Daarnaast heeft het decreet tot doel omgevingsprojecten die uitvoering geven aan de Vlaamse omgevingsdoelstellingen en die de omgevingskwaliteit bevorderen, te ondersteunen. Deze projecten richten zich op samenwerking, uitvoering of lokale doorvertaling en kunnen bijdragen aan de Vlaamse beleidsontwikkeling, de kennisopbouw- en verspreiding inzake omgevingsbeleid stimuleren en het draagvlak voor omgevingsmaatregelen of de gedragsverandering ondersteunen en stimuleren.

§2. Met het oog op het realiseren van het doel, vermeld in paragraaf 1, worden de volgende subsidie-instrumenten gebruikt:

- 1° werkingssubsidie voor erkende omgevingsverenigingen;
- 2° startsubsidie voor omgevingsverenigingen.

De subsidie-instrumenten, vermeld in het eerste lid, kunnen onderling niet gecombineerd worden.

Met het oog op het realiseren van het doel, vermeld in paragraaf 1, vierde lid, kan de Vlaamse Regering projectsubsidies toekennen aan actoren in het kader van projectoproepen.

Art. 4. Het maximale bedrag dat de Vlaamse Regering per begrotingsjaar kan aanwenden voor de subsidie-instrumenten, vermeld in artikel 3, §2, eerste lid, en voor de projectsubsidies, vermeld in artikel 3, §2, derde lid, wordt bepaald binnen de perken van de beschikbare jaarlijkse begrotingskredieten.

Hoofdstuk 4. Categorieën van omgevingsverenigingen

Art. 5. De Vlaamse Regering kan een omgevingsvereniging erkennen in een van de volgende categorieën:

- 1° een regionale omgevingsvereniging;
- 2° een gewestelijke omgevingsvereniging;
- 3° een gewestelijke ledenvereniging voor omgeving;
- 4° een gewestelijke koepelvereniging voor omgeving.

Er kan maar één gewestelijke koepelvereniging voor omgeving worden erkend.

Art. 6. Een regionale omgevingsvereniging heeft als doel omgevingsdoelstellingen in het Vlaamse Gewest op het bovenlokale niveau te realiseren. Een regionale omgevingsvereniging realiseert deze omgevingsdoelstellingen vanuit een onderbouwde en organisatie-eigen visie. Een regionale omgevingsvereniging vervult in haar werkingsgebied de volgende kernopdrachten:

- 1° de betrokkenheid realiseren van burgers of actoren bij omgevingsuitdagingen en -behoeften;
- 2° participeren aan het beleid voor omgeving;
- 3° burgers, burgerinitiatieven, vrijwilligersnetwerken of andere lokale of regionale verenigingen rond omgevingsuitdagingen verenigen en versterken, hun een stem geven en handelingsperspectieven bieden;
- 4° steunen op de inzet van vrijwilligers die hetzij individueel, hetzij via lokale afdelingen of andere verenigingen participeren in het beleid en beheer van de omgevingsvereniging;
- 5° voeren van een vrijwilligersbeleid voor de vrijwilligers van de regionale omgevingsvereniging of van een ondersteuningsbeleid voor de lokale afdelingen of andere verenigingen die aangesloten zijn bij de regionale omgevingsvereniging.

In het eerste lid wordt verstaan onder bovenlokaal niveau: een werkingsgebied van minstens tien aansluitende gemeenten, die op datum van de inwerkingtreding van dit decreet geen deel uitmaken van een onderlinge gemeentelijke fusie, of een werkingsgebied van een of meer aansluitende gemeenten met minstens 200.000 inwoners in totaal.

Om de kernopdrachten, vermeld in het eerste lid, te realiseren, zet een regionale omgevingsvereniging in op:

- 1° het informeren, sensibiliseren en mobiliseren van burgers of lokale en bovenlokale actoren;
- 2° de ondersteuning van lokale burgerinitiatieven, vrijwilligersnetwerken of andere lokale of regionale verenigingen;
- 3° de bovenlokale netwerking en samenwerking tussen vrijwilligersnetwerken, burgerinitiatieven, andere verenigingen of lokale en bovenlokale bestuurlijke, sociale of economische actoren in het aangaan van omgevingsuitdagingen en -behoeften en het zoeken naar innovatieve oplossingen ervoor;
- 4° de deelname aan bovenlokale of lokale netwerken, overlegorganen of adviesraden.

Art. 7. Een gewestelijke omgevingsvereniging heeft als doel omgevingsdoelstellingen te realiseren met een bereik dat verspreid is over het Vlaamse Gewest. Een gewestelijke omgevingsvereniging heeft een actieve werking in elke provincie van het Vlaamse Gewest.

Een gewestelijke omgevingsvereniging realiseert deze omgevingsdoelstellingen vanuit een onderbouwde en organisatie-eigen visie. Een gewestelijke omgevingsvereniging vervult in het Vlaamse Gewest de volgende kernopdrachten:

- 1° de betrokkenheid realiseren van burgers of actoren bij omgevingsuitdagingen en -behoeften;
- 2° participeren aan het beleid voor omgeving;
- 3° burgers of actoren rond omgevingsuitdagingen verenigen en versterken;
- 4° een Vlaams kennis- en expertisecentrum zijn voor omgevingsuitdagingen en -behoeften die relevant zijn voor het Vlaamse Gewest;
- 5° naar innovatieve oplossingen zoeken voor omgevingsuitdagingen en -behoeften.

Om de kernopdrachten, vermeld in het eerste lid, te realiseren, zet een gewestelijke omgevingsvereniging in op:

- 1° de netwerking en samenwerking rond omgevingsuitdagingen en -behoeften;
- 2° het ter beschikking stellen van expertise aan het brede publiek;
- 3° de kennisopbouw en de kennisverspreiding naar de doelgroepen;
- 4° het informeren, sensibiliseren en mobiliseren van burgers of actoren.

Art. 8. Een gewestelijke ledenvereniging voor omgeving heeft als doel omgevingsdoelstellingen in het Vlaamse Gewest vanuit een onderbouwde en organisatie-eigen visie te realiseren. Een gewestelijke ledenvereniging voor omgeving heeft ook als doel om een brede vrijwilligersbeweging rond omgevingsuitdagingen en -behoeften in het Vlaamse Gewest te realiseren. Een gewestelijke ledenvereniging voor omgeving vervult de volgende kernopdrachten voor de voormelde doelstellingen:

- 1° de betrokkenheid realiseren van burgers en actoren bij omgevingsuitdagingen en -behoeften;
- 2° participeren aan het beleid voor omgeving;
- 3° minstens 50.000 leden rond omgevingsuitdagingen verenigen, versterken en vertegenwoordigen;
- 4° minstens honderd lokale afdelingen, waarvan minstens tien in elke provincie van het Vlaamse Gewest, waarvan de werking steunt op actieve vrijwilligers, verenigen, versterken en vertegenwoordigen;
- 5° een voorbeeldrol vervullen door in de eigen werking de principes van goed bestuur toe te passen.

Om de kernopdrachten, vermeld in het eerste lid, te realiseren, zet een gewestelijke ledenvereniging voor omgeving in op:

- 1° de coördinatie, netwerking en samenwerking tussen de lokale afdelingen en de regionale omgevingsverenigingen;
- 2° het aanbieden van vorming, begeleiding, ondersteuning, producten en methodieken aan de lokale afdelingen en de regionale omgevingsverenigingen;
- 3° het informeren, sensibiliseren en mobiliseren van burgers en actoren in het Vlaamse Gewest;
- 4° overleg met en adviesverlening aan de Vlaamse overheid en de actieve deelname aan Vlaamse adviesorganen of andere overlegfora van de Vlaamse overheid;
- 5° beleids- of terreinacties.

Art. 9. De gewestelijke koepelvereniging voor omgeving heeft als doel omgevingsdoelstellingen in het Vlaamse Gewest vanuit een onderbouwde en organisatie-eigen visie te realiseren. De gewestelijke koepelvereniging heeft ook als doel om de professionalisering en netwerkversterking van de omgevingsverenigingen in het Vlaamse Gewest te bevorderen. De gewestelijke koepelvereniging voor omgeving vervult de volgende kernopdrachten voor de voormelde doelstellingen:

- 1° de betrokkenheid realiseren van burgers en actoren bij omgevingsuitdagingen en -behoeften;
- 2° participeren aan het beleid voor omgeving;
- 3° burgers en actoren rond omgevingsuitdagingen verenigen en versterken;

- 4° een kenniscentrum zijn voor omgevingstransities;
- 5° omgevingsverenigingen verenigen, versterken en vertegenwoordigen, waarbij minimaal 75% van de erkende omgevingsverenigingen lid zijn van de gewestelijke koepelvereniging voor omgeving;
- 6° een kennis- en informatiecentrum zijn voor de omkadering en de werking van omgevingsverenigingen;
- 7° initiatieven opzetten om een duurzame kwaliteitsverbetering en professionalisering te realiseren op het vlak van administratieve, bestuurlijke en doelgroepenwerking van de omgevingsverenigingen;
- 8° startende omgevingsverenigingen ondersteunen;
- 9° een voorbeeldrol vervullen door in de eigen werking de principes van goed bestuur toe te passen.

In het eerste lid, 4°, wordt verstaan onder omgevingstransities: veranderingen die in het Vlaamse Gewest noodzakelijk zijn om een gezonde, veerkrachtige en leefbare omgeving te creëren voor mensen, dieren en planten.

Om de kernopdrachten, vermeld in het eerste lid, te realiseren, zet de gewestelijke koepelvereniging voor omgeving in op:

- 1° de coördinatie, de netwerking en de samenwerking tussen de omgevingsverenigingen die aangesloten zijn bij de gewestelijke koepelvereniging voor omgeving;
- 2° het aanbieden van vorming, begeleiding, ondersteuning, producten en methodieken aan de erkende omgevingsverenigingen en aan de omgevingsverenigingen met een startsubsidie;
- 3° informeren, sensibiliseren en mobiliseren van burgers en actoren in het Vlaamse Gewest;
- 4° overleg met en adviesverlening aan de Vlaamse overheid en de actieve deelname aan Vlaamse adviesorganen of andere overlegfora van de Vlaamse overheid;
- 5° het ter beschikking stellen van expertise aan het brede publiek;
- 6° onderzoek, monitoring of het opzetten van proefprojecten;
- 7° beleids- of terreinacties.

Art. 10. De activiteiten, vermeld in artikel 6, derde lid, 7, tweede lid, 8, tweede lid, en 9, derde lid, die de omgevingsverenigingen verrichten ter realisatie van de kernopdrachten, zijn niet-economische activiteiten.

Omgevingsverenigingen kunnen zowel economische als niet-economische activiteiten organiseren voor het vervullen van de kernopdrachten, vermeld in artikel 6 tot en met 9.

Economische activiteiten komen niet in aanmerking voor de werkingssubsidie en de startsubsidie, vermeld in artikel 3, §2, eerste lid, ook al worden zij verricht om kernopdrachten te realiseren.

Omgevingsverenigingen die zowel economische als niet-economische activiteiten organiseren, dienen het onderscheid tussen beide categorieën van activiteiten te verduidelijken door het voeren van een gescheiden boekhouding met het oog op de controle op de aanwending van de verleende subsidies.

Hoofdstuk 5. De erkenningscommissie en de begeleidingscommissie

Afdeling 1. De erkenningscommissie

Art. 11. §1. De Vlaamse Regering richt een erkenningscommissie op.

De erkenningscommissie heeft de volgende taken:

- 1° ze onderzoekt of de omgevingsverenigingen voldoen aan de erkenningsvoorwaarden, vermeld in artikel 15;
- 2° ze beoordeelt de kwaliteit van de werking van de omgevingsverenigingen die aan de erkenningsvoorwaarden, vermeld in artikel 15, voldoen, aan de hand van de beoordelingscriteria, vermeld in artikel 17;
- 3° op basis van het onderzoek, vermeld in punt 1°, en de beoordeling, vermeld in punt 2°, verleent de erkenningscommissie een advies aan de Vlaamse Regering over de toekenning van een erkenning.

§2. De erkenningscommissie bestaat uit minimaal drie externe experts, alsook uit minimaal één vertegenwoordiger van de bevoegde entiteit. Het aantal externe experts is in de meerderheid ten aanzien van het aantal vertegenwoordigers van de bevoegde entiteit.

De externe experts, vermeld in het eerste lid, zijn onafhankelijke deskundigen die worden aangewezen omdat ze kennis, ervaring en deskundigheid hebben op minimaal een van volgende gebieden:

- 1° omgevingsthema's of omgevingsdoelstellingen van de Vlaamse overheid;
- 2° zakelijke aspecten van de verenigingswerking;
- 3° organisatieontwikkeling;
- 4° vrijwilligerswerking;
- 5° het bereiken van impact bij maatschappelijke doelgroepen;
- 6° het inzetten van een doel- en doelgroepgerichte aanpak bij maatschappelijke doelgroepen.

De externe experts, vermeld in het eerste lid, voldoen aan al de volgende voorwaarden:

- 1° ze hebben geen bestuurlijke band met de omgevingsverenigingen die ze beoordelen;
- 2° ze zijn geen personeelslid van de omgevingsverenigingen die ze beoordelen;
- 3° ze voeren geen bezoldigde of onbezoldigde opdracht uit voor de omgevingsverenigingen die ze beoordelen;
- 4° ze oefenen geen politiek mandaat uit.

De vertegenwoordigers van de bevoegde entiteit, vermeld in het eerste lid, voldoen aan al de volgende voorwaarden:

- 1° ze hebben geen bestuurlijke band met de omgevingsverenigingen die ze beoordelen;
- 2° ze voeren geen bezoldigde of onbezoldigde opdracht uit voor de omgevingsverenigingen die ze beoordelen;
- 3° ze oefenen geen politiek mandaat uit.

§3. De Vlaamse Regering bepaalt de wijze van samenstelling en de werking van de erkenningscommissie en de wijze van aanstelling en het ontslag van de commissieleden.

De externe experts van de erkenningscommissie, vermeld in paragraaf 2, hebben voor hun werkzaamheden recht op een vergoeding die de Vlaamse Regering bepaalt.

Afdeling 2. De begeleidingscommissie

Art. 12. §1. De Vlaamse Regering richt per erkende en gesubsidieerde omgevingsvereniging als vermeld in het tweede lid een begeleidingscommissie op.

De begeleidingscommissie evalueert tussentijds de werking van de volgende erkende en gesubsidieerde verenigingen:

- 1° de gewestelijke omgevingsverenigingen;
- 2° de gewestelijke koepelvereniging voor omgeving;
- 3° de gewestelijke ledenverenigingen voor omgeving.

De begeleidingscommissie voert de evaluatie, vermeld in het tweede lid, uit aan de hand van de evaluatiecriteria, vermeld in artikel 20, tweede lid.

§2. De begeleidingscommissie bestaat uit minimaal twee externe experts en minimaal één vertegenwoordiger van de bevoegde entiteit.

De externe experts, vermeld in het eerste lid, worden gekozen uit een pool die de Vlaamse Regering benoemt.

De externe experts, vermeld in het eerste lid, zijn onafhankelijke deskundigen die worden aangewezen omdat ze kennis, ervaring en deskundigheid hebben op minimaal een van volgende gebieden:

- 1° omgevingsthema's of omgevingsdoelstellingen van de Vlaamse overheid;
- 2° zakelijke aspecten van de verenigingswerking;
- 3° organisatieontwikkeling;
- 4° vrijwilligerswerking;
- 5° het bereiken van impact bij maatschappelijke doelgroepen;
- 6° het inzetten van een doel- en doelgroepgerichte aanpak bij maatschappelijke doelgroepen.

De externe experts, vermeld in het eerste lid, voldoen aan al de volgende voorwaarden:

- 1° ze hebben geen bestuurlijke band met de omgevingsverenigingen die ze evalueren;
- 2° ze zijn geen personeelslid of vrijwilliger van de omgevingsverenigingen die ze evalueren;
- 3° ze voeren geen bezoldigde of onbezoldigde opdracht uit voor de omgevingsverenigingen die ze evalueren;
- 4° ze oefenen geen politiek mandaat uit.

De vertegenwoordigers van de bevoegde entiteit, vermeld in het eerste lid, voldoen aan al de volgende voorwaarden:

- 1° ze hebben geen bestuurlijke band met de omgevingsverenigingen die ze evalueren;
- 2° ze voeren geen bezoldigde of onbezoldigde opdracht uit voor de omgevingsverenigingen die ze evalueren;
- 3° ze oefenen geen politiek mandaat uit.

§3. De Vlaamse Regering bepaalt de wijze van samenstelling en de werking van de begeleidingscommissie en de wijze van aanstelling en het ontslag van de commissieleden.

De externe experts van de begeleidingscommissie, vermeld in paragraaf 2, hebben voor hun werkzaamheden recht op een vergoeding die de Vlaamse Regering bepaalt.

Hoofdstuk 6. Erkenning van de omgevingsverenigingen

Afdeling 1. Ontvankelijkheidsvoorwaarden

Art. 13. Omgevingsverenigingen kunnen bij de bevoegde entiteit een aanvraag indienen om een erkenning en subsidiëring te verkrijgen. De bevoegde entiteit onderzoekt of de aanvraag ontvankelijk is, conform het tweede lid.

Een aanvraag is ontvankelijk als al de volgende voorwaarden zijn vervuld:

- 1° de aanvraag is tijdig ingediend;
- 2° de aanvraag is volledig;
- 3° de omgevingsvereniging voldoet aan al de volgende voorwaarden:
 - a) ze is opgericht onder de rechtsvorm van een vzw of een stichting, conform het Wetboek van vennootschappen en verenigingen;
 - b) ze is opgericht op particulier initiatief;
 - c) vertegenwoordigers van overheidsinstanties maken van de omgevingsvereniging geen deel uit als stemgerechtigd lid van de bestuursorganen;
 - d) ze heeft haar maatschappelijke zetel in het Vlaamse Gewest of het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest.

De Vlaamse Regering bepaalt:

- 1° de datum van indiening van de aanvraag om als tijdig beschouwd te worden als vermeld in het tweede lid, 1°;
- 2° de documenten die bij de aanvraag ingediend worden om als volledig beschouwd te worden als vermeld in het tweede lid, 2°;
- 3° de wijze van indiening van de aanvraag;
- 4° de wijze waarop het ontvankelijkheidsonderzoek wordt gevoerd.

Afdeling 2. Beoordeling van de aanvraag en duur van de erkenning

Art. 14. De erkenningscommissie, vermeld in artikel 11, toetst of de vereniging die conform artikel 13, tweede lid, een ontvankelijke aanvraag heeft ingediend, voldoet aan de erkenningsvoorwaarden, vermeld in artikel 15.

Art. 15. Verenigingen kunnen erkend worden als omgevingsvereniging als ze conform artikel 13, tweede lid, een ontvankelijke aanvraag indienen en cumulatief aan de volgende erkenningsvoorwaarden voldoen:

- 1° ze stellen de bevordering van de omgevingskwaliteit in het Vlaamse Gewest voorop als maatschappelijk hoofddoel;
- 2° ze bestaan al meer dan twee jaar en kunnen aantonen dat ze in voorbije twee kalenderjaren activiteiten ontplooiden die voldoen aan de eerste erkenningsvoorwaarde;
- 3° ze zijn financieel draagkrachtig en verkeren niet in financiële moeilijkheden;
- 4° ze tonen een zelfstandige en onafhankelijke werking aan;
- 5° ze voldoen aan de omschrijving van een van de categorieën van omgevingsverenigingen, vermeld in artikel 5.

Art. 16. De erkenning als omgevingsvereniging geldt voor een volledige erkenningsperiode van vijf jaar. De erkenningsperiode start op 1 januari van het eerste jaar en neemt een einde op 31 december van het vijfde jaar.

De eerste erkenningsperiode start op 1 januari 2027 en eindigt op 31 december 2031.

Om voor een volgende periode in aanmerking te komen voor een erkenning en subsidiëring wordt de volledige procedure, vermeld in artikel 13 tot en met 18, doorlopen.

De Vlaamse Regering werkt de erkenningsvoorwaarden, vermeld in artikel 15, en de procedure voor de erkenning, vermeld in artikel 13 tot en met 17, verder uit.

Art. 17. Nadat de erkenningscommissie, vermeld in artikel 11, een positieve beoordeling van de erkenningsvoorwaarden heeft gegeven, beoordeelt de erkenningscommissie de kwaliteit van de werking van de omgevingsverenigingen aan de hand van de volgende criteria:

- 1° de mate waarin de omgevingsvereniging bijdraagt aan de verbetering van de omgevingskwaliteit;
- 2° de mate waarin de omgevingsvereniging de kernopdrachten vervult die voor haar categorie van toepassing zijn;
- 3° de kwaliteit en performantie van de zakelijke werking;
- 4° de kwaliteit van de meerjarenverbintenis;
- 5° als dat van toepassing is, de mate van opvolging van de aanbevelingen die de begeleidingscommissie conform artikel 20, vierde lid, of de bevoegde entiteit conform artikel 23, tweede lid, heeft geformuleerd bij de tussentijdse evaluatie van de vorige erkenningsperiode.

De erkenningscommissie kan tot de volgende beoordeling komen over de kwaliteit van de werking van de omgevingsverenigingen en die beoordeling als advies aan de Vlaamse Regering bezorgen:

- 1° een positieve beoordeling;
- 2° een negatieve beoordeling.

De Vlaamse Regering:

- 1° bepaalt de subcriteria die van toepassing zijn bij de beoordeling van de beoordelingscriteria, vermeld in het eerste lid;
- 2° bepaalt de wijze van beoordeling van de kwaliteit van de werking van de omgevingsverenigingen;
- 3° bepaalt de wijze en inhoud van de advisering aan de Vlaamse Regering, vermeld in het tweede lid;
- 4° bepaalt de wijze van toekenning van de erkenning en beslist wie hiertoe bevoegd is. De erkenningscommissie adviseert de Vlaamse Regering over het al dan niet toekennen van een erkenning op basis van de beoordeling, vermeld in het tweede lid.

Hoofdstuk 7. Subsidiëring van erkende omgevingsverenigingen

Art. 18. §1. Nadat de Vlaamse Regering de omgevingsvereniging heeft erkend, kan de erkende omgevingsvereniging een jaarlijkse werkingssubsidie ontvangen, die enkel kan dienen voor de ondersteuning van niet-economische activiteiten ter realisatie van de kernopdrachten, vermeld in artikel 6 tot en met 9.

De Vlaamse Regering bepaalt per categorie van omgevingsvereniging, vermeld in artikel 5, eerste lid, een basissubsidiebedrag.

§2. De werkingssubsidie voor regionale omgevingsverenigingen kan op basis van de beoordeling van de kwaliteit van de werking 20% lager of hoger liggen dan de basissubsidie.

De werkingssubsidie voor gewestelijke omgevingsverenigingen kan op basis van de beoordeling van de kwaliteit van de werking een bedrag zijn dat varieert tussen 70% en 150% van de basissubsidie.

De werkingssubsidie voor de gewestelijke koepelvereniging voor omgeving en de gewestelijke ledenverenigingen voor omgeving is gelijk aan de basissubsidie.

§3. De Vlaamse Regering bepaalt:

- 1° de wijze waarop de hoogte van de werkingssubsidie per erkende omgevingsvereniging wordt bepaald;
- 2° de wijze van toekenning van de werkingssubsidie per erkende omgevingsvereniging.

De hoogte van de jaarlijkse werkingssubsidie kan worden aangepast aan de evolutie van de gezondheidsindex.

De subsidie mag niet verleend worden voor werkingskosten die al gedekt zijn door een andere vorm van subsidiëring.

Erkende omgevingsverenigingen waaraan een werkingssubsidie is toegekend, kunnen daarmee geen reserves aanleggen.

De werkingssubsidie kan niet worden aangewend voor juridische kosten, waaronder kosten voor advocaten, voor het aanspannen van procedures tegen het Vlaamse Gewest.

De Vlaamse Regering bepaalt de wijze van uitbetaling van de werkingssubsidie.

Hoofdstuk 8. De opvolging en de evaluatie van de erkende en gesubsidieerde omgevingsverenigingen

Afdeling 1. De tussentijdse opvolging en evaluatie van de erkende en gesubsidieerde gewestelijke omgevingsverenigingen, gewestelijke ledenverenigingen voor omgeving en de gewestelijke koepelvereniging voor omgeving

Art. 19. De bevoegde entiteit volgt jaarlijks de voortgang van de meerjarenverbintenissen van de volgende erkende en gesubsidieerde omgevingsverenigingen op:

- 1° de gewestelijke omgevingsverenigingen;
- 2° de gewestelijke ledenverenigingen voor omgeving;
- 3° de gewestelijke koepelvereniging voor omgeving.

Voor de opvolging, vermeld in het eerste lid, dienen de omgevingsverenigingen jaarlijks de volgende rapportering in:

- 1° een functionele rapportering;
- 2° een financiële rapportering.

De Vlaamse Regering bepaalt:

- 1° de vorm, de inhoud en de datum en wijze van indiening van de functionele rapportering, vermeld in het tweede lid, 1°;
- 2° de vorm, de inhoud en de datum en wijze van indiening van de financiële rapportering, vermeld in het tweede lid, 2°;
- 3° de wijze van opvolging, vermeld in het eerste lid.

Art. 20. De erkende en gesubsidieerde gewestelijke omgevingsverenigingen, gewestelijke ledenverenigingen voor omgeving en gewestelijke koepelvereniging voor omgeving zijn onderworpen aan een tussentijdse evaluatie in het derde jaar van de erkenning. Voor de voormelde tussentijdse evaluatie dienen de omgevingsverenigingen een voortgangsverslag in bij de bevoegde entiteit ter voorbereiding van het gesprek met de begeleidingscommissie, vermeld in artikel 12.

De begeleidingscommissie evalueert de werking van de erkende en gesubsidieerde omgevingsverenigingen aan de hand van de volgende evaluatiecriteria:

- 1° de voortgang van het meerjarenplan en de meerjarenverbintenissen;

- 2° de mate waarin de vereniging heeft bijgedragen aan de verbetering van de omgevingskwaliteit;
- 3° de mate waarin de vereniging haar kernopdrachten vervult;
- 4° de kwaliteit en performantie van de zakelijke werking.

De tussentijdse evaluatie geeft aanleiding tot een van de volgende beslissingen:

- 1° een positieve evaluatie;
- 2° een negatieve evaluatie.

Bij een negatieve evaluatie formuleert de begeleidingscommissie aanbevelingen. De gewestelijke koepelvereniging voor omgeving, gewestelijke ledenverenigingen voor omgeving en gewestelijke omgevingsverenigingen kunnen na een negatieve evaluatie, op verzoek gehoord worden door de begeleidingscommissie.

Bij een negatieve evaluatie worden tekortkomingen gedetecteerd en gesignaleerd zodat de erkende en gesubsidieerde omgevingsvereniging tijdig haar werking kan bijsturen met het oog op een nieuwe aanvraag tot erkenning en subsidiëring voor de volgende erkenningsperiode en om de terugvordering van subsidies te vermijden na afloop van de lopende erkenningsperiode.

De Vlaamse Regering bepaalt:

- 1° de vorm, de inhoud en de datum en wijze van indiening van het voortgangsverslag, vermeld in het eerste lid;
- 2° de subcriteria die van toepassing zijn bij de beoordeling van de evaluatiecriteria, vermeld in het tweede lid;
- 3° de wijze van evaluatie.

Art. 21. De bevoegde entiteit evalueert na afloop van de erkenningsperiode de werking van de erkende en gesubsidieerde gewestelijke omgevingsverenigingen, gewestelijke ledenverenigingen voor omgeving en gewestelijke koepelvereniging voor omgeving. Voor de voormelde evaluatie dient de omgevingsvereniging een eindverslag in bij de bevoegde entiteit.

Een negatieve evaluatie kan aanleiding geven tot terugvordering van een deel van de toegekende subsidie in verhouding tot het ontbreken van de verantwoording in de eindrapportering voor niet of onvoldoende gerealiseerde doelstellingen, vermeld in de meerjarenverbintenis.

De Vlaamse Regering bepaalt:

- 1° de vorm, de inhoud en de datum en wijze van indiening van het eindverslag;
- 2° de wijze van eindevaluatie.

Afdeling 2. De tussentijdse opvolging en evaluatie van de erkende en gesubsidieerde regionale omgevingsverenigingen

Art. 22. De bevoegde entiteit volgt na afloop van het eerste en het derde jaar van de erkenningsperiode de voortgang van de meerjarenverbintenis van de erkende en gesubsidieerde regionale omgevingsverenigingen op.

Voor de opvolging, vermeld in het eerste lid, dienen de omgevingsverenigingen de volgende rapportering in:

- 1° een functionele rapportering in het tweede en het vierde jaar van de erkenningsperiode;
- 2° jaarlijks een financiële rapportering.

Met het oog op een evaluatie kan de bevoegde entiteit, als ze vaststelt dat de voortgang van de meerjarenverbintenis ontoereikend is, aan de erkende en gesubsidieerde regionale omgevingsvereniging vragen om een voortgangsverslag in te dienen waarin de voortgang wordt verantwoord.

De Vlaamse Regering bepaalt:

- 1° de vorm, de inhoud en de datum en wijze van indiening van de functionele en financiële rapportering, vermeld in het tweede lid;
- 2° de wijze van opvolging, vermeld in het eerste lid;
- 3° de vorm, de inhoud en de datum en wijze van indiening van het voortgangsverslag, vermeld in het derde lid;
- 4° de wijze van evaluatie, vermeld in het derde lid.

Art. 23. De evaluatie, vermeld in artikel 22, derde lid, geeft aanleiding tot een van de volgende beslissingen:

- 1° een positieve evaluatie;
- 2° een negatieve evaluatie.

Bij een negatieve evaluatie formuleert de bevoegde entiteit aanbevelingen. De regionale omgevingsvereniging kan op verzoek gehoord worden door de bevoegde entiteit.

Bij een negatieve evaluatie worden tekortkomingen gedetecteerd en gesignaleerd zodat de erkende en gesubsidieerde omgevingsvereniging tijdig haar werking kan bijsturen met het oog op een nieuwe aanvraag tot erkenning en subsidiëring voor een volgende erkenningsperiode en om de terugvordering van subsidies te vermijden na afloop van de lopende erkenningsperiode.

Art. 24. De bevoegde entiteit evalueert na afloop van de erkenningsperiode de werking van de erkende en gesubsidieerde regionale omgevingsvereniging. Voor de voormelde eindevaluatie dient de omgevingsvereniging een eindverslag in bij de bevoegde entiteit.

Een negatieve eindevaluatie kan aanleiding geven tot terugvordering van een deel van de toegekende subsidie in verhouding tot het ontbreken van de verantwoording in de eindrapportering voor niet of onvoldoende gerealiseerde doelstellingen, vermeld in de meerjarenverbintenis.

De Vlaamse Regering bepaalt:

- 1° de vorm, de inhoud en de datum en wijze van indiening van het eindverslag, vermeld in het eerste lid;
- 2° de wijze van eindevaluatie, vermeld in het eerste lid.

Hoofdstuk 9. De startsubsidie

Art. 25. Niet-erkende omgevingsverenigingen kunnen na een oproep door de Vlaamse Regering een startsubsidie aanvragen om een werking te ontwikkelen waarmee ze vanaf een volgende erkenningsperiode kunnen deelnemen aan de erkennings- en subsidiëeringsprocedure voor een van de categorieën van omgevingsverenigingen, vermeld in artikel 5, eerste lid, 1° en 2°.

De startsubsidie kan per omgevingsvereniging maar één keer toegekend worden en geldt voor een periode van maximaal drie jaar.

Art. 26. Een aanvraag van een startsubsidie is ontvankelijk als al de volgende voorwaarden zijn vervuld:

- 1° de aanvraag is tijdig ingediend;
- 2° de aanvraag is volledig;
- 3° de vereniging voldoet aan al de volgende voorwaarden:
 - a) ze is opgericht onder de rechtsvorm van een vzw of een stichting, conform het Wetboek van vennootschappen en verenigingen;
 - b) ze is opgericht op particulier initiatief;

- c) vertegenwoordigers van overheidsinstanties maken van de vereniging geen deel uit als stemgerechtigd lid van de bestuursorganen;
 - d) ze heeft haar maatschappelijke zetel in het Vlaamse Gewest of het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest;
- 4° de omgevingsvereniging heeft met toepassing van dit decreet geen startsubsidie ontvangen;
- 5° de omgevingsvereniging heeft geen startsubsidie ontvangen in het kader van het decreet van 29 april 1991 tot vaststelling van de algemene regelen inzake de erkenning en de subsidiëring van de milieu-, natuur-, en ruimteverenigingen, zoals van kracht op de dag voor de datum van de inwerkingtreding van dit decreet, en de uitvoeringsbesluiten ervan.

De Vlaamse Regering bepaalt:

- 1° de datum van indiening van de aanvraag om als tijdig beschouwd te worden als vermeld in het eerste lid, 1°;
- 2° de documenten die bij de aanvraag ingediend worden om als volledig beschouwd te worden als vermeld in het eerste lid, 2°;
- 3° de wijze van indiening van de aanvraag;
- 4° de wijze waarop het ontvankelijkheidsonderzoek wordt gevoerd.

Art. 27. De bevoegde entiteit gaat na of de omgevingsvereniging die een startsubsidie aanvraagt, vermeld in artikel 25, voldoet aan de volgende voorwaarden voor een startsubsidie:

- 1° ze stelt de bevordering van de omgevingskwaliteit in het Vlaamse Gewest voorop als maatschappelijk hoofddoel;
- 2° ze toont een zelfstandige en onafhankelijke werking aan;
- 3° ze bouwt een werking uit om te kunnen voldoen aan de omschrijvingen van een van de categorieën van omgevingsverenigingen, vermeld in artikel 5, eerste lid, 1° en 2°, tegen een volgende erkenningsperiode.

De Vlaamse Regering werkt de voorwaarden voor een startsubsidie, vermeld in het eerste lid, verder uit.

Art. 28. Na een positieve beoordeling van de voorwaarden voor een startsubsidie, vermeld in artikel 27, beoordeelt de bevoegde entiteit de kwaliteit van de werking van de omgevingsverenigingen aan de hand van al de volgende criteria:

- 1° de kwaliteit en coherentie van de geformuleerde visie, missie, doelstellingen en de mate waarin de doelstellingen bijdragen aan de verbetering van de omgevingskwaliteit;
- 2° de kwaliteit en haalbaarheid van het streefbeeld en scenario voor de verdere uitbouw van de vereniging om aan de omschrijving van de gekozen categorie, vermeld in artikel 5, eerste lid, 1° en 2°, te voldoen;
- 3° de kwaliteit van de beslissingsstructuren, van de organisatie van de dagelijkse werking en van de personeelsstructuur;
- 4° de kwaliteit van het financiële plan.

De bevoegde entiteit kan tot een van de volgende beoordelingen komen over de kwaliteit van de werking van de omgevingsvereniging die een startsubsidie aanvraagt als vermeld in artikel 25, en die beoordeling als advies aan de Vlaamse Regering bezorgen:

- 1° een positieve beoordeling;
- 2° een negatieve beoordeling.

De Vlaamse Regering bepaalt:

- 1° de wijze van beoordeling van de kwaliteit van de werking van de omgevingsverenigingen die een startsubsidie aanvragen;
- 2° de wijze en inhoud van advisering aan de Vlaamse Regering, vermeld in het tweede lid;

- 3° de wijze van toekenning van de startsubsidie en beslist wie hiertoe bevoegd is. De bevoegde entiteit adviseert de Vlaamse Regering over het al dan niet toekennen van de startsubsidie.

Art. 29. De Vlaamse Regering bepaalt per categorie van omgevingsverenigingen, vermeld in artikel 5, eerste lid, 1° en 2°, een startsubsidie, die enkel kan dienen voor de ondersteuning van niet-economische activiteiten met het oog op het uitbouwen van een werking om tegen een volgende erkenningsperiode te kunnen voldoen aan de kernopdrachten, vermeld in artikel 6 en 7.

De hoogte van de jaarlijkse startsubsidie kan worden aangepast aan de evolutie van de gezondheidsindex.

De startsubsidie mag niet verleend worden voor werkingskosten die al gedekt zijn door een andere vorm van subsidiëring.

Omgevingsverenigingen waaraan een startsubsidie is toegekend, kunnen daarmee geen reserves aanleggen.

De Vlaamse Regering regelt de wijze van uitbetaling van de startsubsidie.

Art. 30. De bevoegde entiteit evalueert de kwaliteit van de werking van de omgevingsverenigingen met een startsubsidie na het eerste werkingsjaar.

De omgevingsverenigingen dienen voor de evaluatie een voortgangsverslag in bij de bevoegde entiteit.

De bevoegde entiteit bezorgt haar evaluatie aan de vereniging.

De Vlaamse Regering bepaalt:

- 1° de vorm, de inhoud en de datum en wijze van indiening van het eindverslag, vermeld in het tweede lid;
- 2° de wijze van evaluatie van de kwaliteit van de werking van de omgevingsverenigingen met een startsubsidie, vermeld in het eerste lid.

Art. 31. De omgevingsverenigingen met een startsubsidie dienen jaarlijks een financiële verantwoording in.

De Vlaamse Regering bepaalt de vorm, de inhoud en de datum en wijze van indiening van de financiële verantwoording.

Art. 32. De bevoegde entiteit evalueert na afloop van de subsidiëringsperiode de werking van de omgevingsvereniging met een startsubsidie. Voor de voormelde evaluatie dient de omgevingsvereniging een eindverslag in bij de bevoegde entiteit.

Een negatieve evaluatie kan aanleiding geven tot terugvordering van een deel van de toegekende subsidie in verhouding tot het ontbreken van de verantwoording voor niet of onvoldoende gerealiseerde doelstellingen.

De Vlaamse Regering bepaalt:

- 1° de vorm, de inhoud en de datum en wijze van indiening van het eindverslag, vermeld in het eerste lid;
- 2° de wijze van eindevaluatie, vermeld in het eerste lid.

Hoofdstuk 10. Projectsubsidies

Art. 33. De Vlaamse Regering kan na het lanceren van een projectoproep aan actoren een subsidie toekennen om omgevingsprojecten te realiseren in het Vlaamse Gewest voor een looptijd van maximaal vijf jaar.

De Vlaamse Regering kan meerdere oproepmomenten voor omgevingsprojecten per jaar organiseren. De Vlaamse Regering bepaalt per projectoproep de looptijd.

De Vlaamse Regering bepaalt de jaarlijkse frequentie van de projectoproepen, de elementen die elke projectoproep bevat en de wijze van bekendmaking van de projectoproepen.

Art. 34. Een aanvraag voor een projectsubsidie als vermeld in artikel 33, is ontvankelijk als ze aan de volgende voorwaarden voldoet:

- 1° de aanvraag is ingediend na een oproep voor omgevingsprojecten;
- 2° de aanvraag is tijdig ingediend, conform de indieningsdatum, vermeld in de projectoproep;
- 3° de aanvraag is volledig zoals bepaald in de projectoproep;
- 4° de aanvrager behoort tot de doelgroep die met de projectoproep wordt beoogd;
- 5° het ingediende project is een project dat beantwoordt aan de omschrijving van projecten, vermeld in artikel 3, §1, vierde lid;
- 6° voor het project wordt maar één aanvraag ingediend per indieningsdatum in het kader van dit decreet, ongeacht wie de aanvrager is;
- 7° het project heeft een duidelijke begin- en einddatum;
- 8° het project overschrijdt de maximale projecttermijn, vermeld in de projectoproep, niet.

Art. 35. Voorstellen voor omgevingsprojecten, vermeld in artikel 33, worden beoordeeld door een jury aan de hand van de beoordelingscriteria, vermeld in artikel 36.

Aan de jury kunnen naast vertegenwoordigers van de bevoegde entiteit externe experts participeren.

De externe experts, vermeld in het tweede lid, zijn onafhankelijke deskundigen die worden aangewezen omdat ze kennis, ervaring en deskundigheid hebben in minimaal een van de volgende gebieden:

- 1° omgevingsthema's of omgevingsdoelstellingen van de Vlaamse overheid;
- 2° zaken die verband houden met het voorwerp van de projectoproep.

De externe experts, vermeld in het tweede lid, voldoen aan al de volgende voorwaarden:

- 1° ze hebben geen bestuurlijke band met de subsidieaanvrager;
- 2° ze zijn geen personeelslid van de subsidieaanvrager;
- 3° ze voeren geen bezoldigde of onbezoldigde opdracht uit voor de subsidieaanvrager;
- 4° ze oefenen geen politiek mandaat uit.

De vertegenwoordigers van de bevoegde entiteit, vermeld in het tweede lid, voldoen aan al de volgende voorwaarden:

- 1° ze hebben geen bestuurlijke band met de subsidieaanvrager;
- 2° ze voeren geen bezoldigde of onbezoldigde opdracht uit voor de subsidieaanvrager;
- 3° ze oefenen geen politiek mandaat uit.

De Vlaamse Regering bepaalt de wijze van samenstelling en de werking van de jury en de wijze van aanstelling en het ontslag van vertegenwoordigers van de bevoegde entiteit en externe experts.

De Vlaamse Regering kan bepalen dat de externe experts van de jury voor hun werkzaamheden recht hebben op een vergoeding die ze bepaalt.

Art. 36. Voor een projectsubsidie, vermeld in artikel 33, zijn de volgende beoordelingscriteria van toepassing:

- 1° de kwaliteit van het projectvoorstel;
- 2° de mate waarin het projectvoorstel bijdraagt aan de doelstellingen van de projectoproep;
- 3° de piloot- of voorbeeldwaarde van het projectvoorstel.

Voor een projectsubsidie, vermeld in artikel 33, kunnen de volgende bijkomende beoordelingscriteria van toepassing zijn als er meer projecten positief beoordeeld zijn op basis van de beoordelingscriteria, vermeld in het eerste lid, dan het beschikbare budget toelaat:

- 1° de spreiding van de ingediende projecten over het Vlaamse Gewest;
- 2° de diversiteit van de ingediende projecten.

De Vlaamse Regering bepaalt de beoordelingsprocedure.

Art. 37. De jury, vermeld in artikel 35, bezorgt op basis van haar beoordeling een advies aan de Vlaamse Regering.

De Vlaamse Regering bepaalt de wijze en de inhoud van advisering van de jury over de beoordeling van de omgevingsprojecten, vermeld in artikel 33.

Art. 38. De Vlaamse Regering beslist over de wijze van toekenning van de projectsubsidie, vermeld in artikel 33 en de wijze waarop het subsidiebedrag wordt bepaald. De jury adviseert de Vlaamse Regering over het al dan niet toekennen van een projectsubsidie.

De beslissing over de toekenning van de projectsubsidie wordt binnen zes maanden na de uiterste indieningsdatum voor de projectaanvraag genomen.

Art. 39. De subsidieontvanger waaraan een projectsubsidie als vermeld in artikel 33 is toegekend, kan daarmee geen reserves aanleggen.

Art. 40. De Vlaamse Regering regelt de toekenning en uitbetaling van de projectsubsidies, vermeld in artikel 33.

Art. 41. De bevoegde entiteit volgt de voortgang van de omgevingsprojecten, vermeld in artikel 33, tussentijds op. De subsidieontvanger dient daarvoor de nodige tussentijdse rapportering in bij de bevoegde entiteit.

De bevoegde entiteit kan zich bij de tussentijdse opvolging, vermeld in het eerste lid, laten bijstaan door externe experts die voldoen aan de voorwaarden, vermeld in artikel 35, derde en vierde lid.

De Vlaamse Regering bepaalt:

- 1° de vorm, de inhoud en de datum en wijze van indiening van de tussentijdse rapportering, vermeld in het eerste lid;
- 2° de wijze van tussentijdse opvolging, vermeld in het eerste lid.

Art. 42. Na afloop van het omgevingsproject, vermeld in artikel 33, evalueert de bevoegde entiteit de uitvoering van het omgevingsproject. Daarvoor dient de aanvrager een functionele en financiële eindrapportering in bij de bevoegde entiteit.

Een negatieve evaluatie kan aanleiding geven tot terugvordering van een deel van de toegekende subsidie in verhouding tot het ontbreken van de verantwoording voor niet behaalde resultaten.

De bevoegde entiteit kan zich bij de eindevaluatie laten bijstaan door externe experts die voldoen aan de voorwaarden, vermeld in artikel 35, derde en vierde lid.

De Vlaamse Regering bepaalt:

- 1° de vorm, de inhoud en de datum en wijze van indiening van de functionele en financiële eindrapportering, vermeld in het eerste lid;
- 2° de wijze van eindevaluatie, vermeld in het eerste lid.

Hoofdstuk 11. Bepalingen over de gegevensverwerking

Art. 43. §1. De bevoegde entiteit treedt op als verwerkingsverantwoordelijke als vermeld in artikel 4, 7), van de algemene verordening gegevensbescherming, voor de verwerking van persoonsgegevens in het kader van de uitvoering van dit decreet.

§2. De volgende categorieën van personen hebben toegang tot de verwerkte persoonsgegevens in het kader van de uitvoering van dit decreet en beperkt voor de taken en het werkgebied waarvoor zij bevoegd zijn:

- 1° de personeelsleden van de bevoegde entiteit;
- 2° de externe experts, vermeld in artikel 11, 12 en 35.

De omgevingsverenigingen en actoren die in het kader van dit decreet een subsidie als vermeld in artikel 3 van dit decreet, aanvragen of ontvangen, mogen persoonsgegevens als vermeld in artikel 44, tweede en derde lid, van dit decreet verwerken in het kader van de indiening en verantwoording van hun dossier bij de bevoegde entiteit, en bij de uitvoering van hun taken, vermeld in dit decreet. De voormelde omgevingsverenigingen en actoren treden in het voormelde geval op als verwerkingsverantwoordelijke als vermeld in artikel 4, 7), van de algemene verordening gegevensbescherming, van de voormelde persoonsgegevens.

§3. De verwerkingsverantwoordelijken verwerken de persoonsgegevens onder de volgende voorwaarden:

- 1° de persoonsgegevens worden verwerkt op een wijze die ten aanzien van de betrokkene rechtmatig, behoorlijk en transparant is;
- 2° de persoonsgegevens worden verzameld voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden als vermeld in artikel 11, 12, 13, 26, 34, en 51 en mogen vervolgens niet verder op een met die doeleinden onverenigbare wijze worden verwerkt;
- 3° de persoonsgegevens worden verwerkt op een wijze die toereikend is, ter zake dienend en beperkt tot wat noodzakelijk is voor de doeleinden waarvoor ze worden verwerkt;
- 4° de persoonsgegevens zijn juist en als dat nodig is, worden ze geactualiseerd;
- 5° alle redelijke maatregelen worden genomen om de persoonsgegevens die, gelet op de doeleinden waarvoor ze worden verwerkt, onjuist zijn, onmiddellijk te wissen of te rectificeren;
- 6° de persoonsgegevens worden bewaard in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkenen niet langer te identificeren dan noodzakelijk is voor de doeleinden waarvoor de persoonsgegevens worden verwerkt;

- 7° de persoonsgegevens worden, door passende technische of organisatorische maatregelen te nemen, op een dusdanige manier verwerkt dat een passende beveiliging ervan gewaarborgd is, zodat ze onder meer beschermd zijn tegen ongeoorloofde of onrechtmatige verwerking en tegen onopzettelijk verlies, vernietiging of beschadiging.

De verwerkingsverantwoordelijken zijn verantwoordelijk voor de naleving van de voorwaarden, vermeld in het eerste lid, en kunnen dat aantonen.

De verwerkingsverantwoordelijken informeren de betrokkenen vooraf over de verwerking van hun persoonsgegevens conform artikel 13 en 14 van de algemene verordening gegevensbescherming en informeren hen over hun rechten op basis van artikel 15 tot en met 22 van de algemene verordening gegevensbescherming.

De Vlaamse Regering kan de nadere regels over de verwerking van de persoonsgegevens, vermeld in het eerste lid, vaststellen evenals over de categorieën van betrokkenen, vermeld in artikel 44, alsook beveiligingseisen vaststellen voor de verschillende categorieën van persoonsgegevens, vermeld in artikel 44.

Art. 44. De verwerking van persoonsgegevens in het kader van dit decreet heeft betrekking op de volgende categorieën van betrokkenen:

- 1° externe experts en kandidaat-experts;
- 2° medewerkers, vrijwilligers en verantwoordelijken van de omgevingsverenigingen en van de actoren;
- 3° natuurlijke personen die vermeld worden in de aanvragen en de bijlagen ervan.

De verwerking van persoonsgegevens van omgevingsverenigingen in het kader van dit decreet heeft betrekking op de volgende categorieën van persoonsgegevens:

- 1° de expertise;
- 2° het geslacht;
- 3° de identificatiegegevens;
- 4° de leeftijd;
- 5° de mandaten;
- 6° de opleidingsgegevens.

Met betrekking tot de vrijwilligers van omgevingsverenigingen, vermeld in het eerste lid, 2°, en de natuurlijke personen, vermeld in het eerste lid, 3°, worden enkel de volgende categorieën van persoonsgegevens verwerkt:

- 1° de identificatiegegevens;
- 2° het geslacht;
- 3° de leeftijd.

De verwerking van persoonsgegevens van actoren die een aanvraag voor een projectsubsidie indienen als vermeld in artikel 34 van dit decreet heeft betrekking op de volgende categorieën van persoonsgegevens:

- 1° de expertise;
- 2° het geslacht;
- 3° de identificatiegegevens;
- 4° de leeftijd;
- 5° de loongegevens;
- 6° de mandaten;
- 7° de opleidingsgegevens.

Art. 45. De bewaartermijnen voor persoonsgegevens die op basis van dit decreet worden bewaard conform artikel 5, lid 1, e), van de algemene verordening gegevensbescherming, worden vastgelegd in selectieregels conform artikel III.87, §1, van het Bestuursdecreet van 7 december 2018. Deze selectieregels bevatten een bewaartermijn met bijbehorende motivering.

Art. 46. De Vlaamse Regering kan de nadere regels bepalen voor de verwerking van de persoonsgegevens, de beveiliging van die gegevens en de passende waarborgen voor de rechten en vrijheden van de betrokkenen.

Hoofdstuk 12. Toezicht

Art. 47. Omgevingsverenigingen en actoren die in het kader van dit decreet een subsidie ontvangen, leggen daarover verantwoording af bij de bevoegde entiteit. De bevoegde entiteit oefent toezicht uit op de aanwending van de subsidies die op basis van dit decreet worden toegekend.

Tijdens het toezicht, vermeld in het eerste lid, controleert de bevoegde entiteit of voldaan is aan al de volgende voorwaarden:

- 1° de subsidieontvanger voldoet aan de subsidievereisten, vermeld in artikel 48;
- 2° de subsidie is gebruikt voor het doel waarvoor ze is verleend, conform artikel 11 van de wet van 16 mei 2003 tot vaststelling van de algemene bepalingen die gelden voor de begrotingen, de controle op de subsidies en voor de boekhouding van de gemeenschappen en de gewesten, alsook voor de organisatie van de controle door het Rekenhof;
- 3° de subsidie, vermeld in artikel 3, §2, eerste lid, werd enkel aangewend voor niet-economische activiteiten.

Art. 48. De subsidieontvanger voldoet aan al de volgende subsidievereisten:

- 1° bij alle publieke communicatie in het kader van de gesubsidieerde werking de steun van de Vlaamse overheid vermelden, door de standaardlogo's en de bijbehorende tekst te gebruiken die de Vlaamse Regering vaststelt;
- 2° het belang erkennen van het Nederlands bij de uitvoering van de gesubsidieerde activiteiten;
- 3° een boekhouding voeren die de financiële controle op de aanwending van de subsidies mogelijk maakt.

Art. 49. De bevoegde entiteit kan op elk moment de werking en de boekhouding van een subsidieontvanger onderzoeken. De subsidieontvanger stelt alle gegevens in het Nederlands ter beschikking die noodzakelijk zijn voor het toezicht en staat de bevoegde entiteit toe om ter plaatse de naleving van de bepalingen van dit decreet en de uitvoeringsbesluiten ervan te verifiëren.

Hoofdstuk 13. Slotbepalingen

Afdeling 1. Opheffingsbepaling

Art. 50. Het decreet van 29 april 1991 tot vaststelling van de algemene regelen inzake de erkenning en de subsidiëring van de milieu-, natuur- en ruimteverenigingen, gewijzigd bij de decreten van 30 april 2004, 18 december 2015 en 18 december 2020, wordt opgeheven.

Afdeling 2. Overgangsmaatregelen

Art. 51. In aanloop naar de eerste erkenningsperiode 2027-2031 kunnen omgevingsverenigingen die niet erkend zijn conform het decreet van 29 april 1991 tot vaststelling van de algemene regelen inzake de erkenning en subsidiëring van de milieu-, natuur-, en ruimteverenigingen, zoals van kracht op de dag voor de datum van de inwerkingtreding van dit decreet, een aanvraag indienen voor een kortlopende erkenning na een oproep daarvoor door de Vlaamse Regering. De voormelde kortlopende erkenning geldt voor twee kalenderjaren en loopt van 1 januari 2025 tot en met 31 december 2026.

De Vlaamse Regering bepaalt de documenten die bij de kortlopende erkenningsaanvraag gevoegd worden, en ook de datum en de wijze van de indiening van de aanvraag voor een kortlopende erkenning, vermeld in het eerste lid.

Art. 52. Verenigingen die in aanmerking willen komen voor een kortlopende erkenning, vermeld in artikel 51, voldoen aan de ontvankelijkheidsvoorwaarden, vermeld in artikel 13, tweede lid.

De bevoegde entiteit onderzoekt de ontvankelijkheid van de kortlopende erkenningsaanvraag, vermeld in artikel 51.

De Vlaamse Regering bepaalt de wijze van het ontvankelijkheidsonderzoek.

Art. 53. De bevoegde entiteit bezorgt de ontvankelijke aanvragen aan de erkenningscommissie, vermeld in artikel 11, die de erkenningsvoorwaarden, vermeld in artikel 15, onderzoekt.

Art. 54. Na een positieve beoordeling van de erkenningsvoorwaarden, vermeld in artikel 15, in het kader van een kortlopende erkenningsaanvraag als vermeld in artikel 51, beoordeelt de erkenningscommissie de kwaliteit van de werking van de omgevingsverenigingen aan de hand van de criteria, vermeld in artikel 17, eerste lid, 1° tot en met 3°.

Het onderzoek door de erkenningscommissie leidt tot een beoordeling die voor advies aan de Vlaamse Regering wordt bezorgd als vermeld in artikel 17, tweede lid.

De Vlaamse Regering bepaalt:

- 1° de wijze van beoordeling van de kwaliteit van de werking van de omgevingsverenigingen, vermeld in het eerste lid;
- 2° de wijze en inhoud van de advisering van de erkenningscommissie over de kwaliteit van de werking van de omgevingsverenigingen aan de Vlaamse Regering, vermeld in het tweede lid;
- 3° de wijze van toekenning van de kortlopende erkenning en beslist wie hiertoe bevoegd is. De erkenningscommissie adviseert de Vlaamse Regering over het al dan niet toekennen van een kortlopende erkenning.

Art. 55. Nadat de Vlaamse Regering de kortlopende erkenning, vermeld in artikel 51, heeft toegekend, kunnen de omgevingsverenigingen een jaarlijkse werkingsubsidie ontvangen, die enkel kan dienen voor de ondersteuning van niet-economische activiteiten ter realisatie van de kernopdrachten, vermeld in artikel 6 tot en met 8.

Het bedrag van de jaarlijkse werkingssubsidie, vermeld in het eerste lid, is gelijk aan het geïndexeerde subsidiebedrag dat erkende milieu- en natuurverenigingen conform de volgende artikelen van het besluit van 18 december 2015 houdende de erkenning en subsidiëring van milieu- en natuurverenigingen, zoals van kracht op de dag vóór de datum van de inwerkingtreding van dit decreet, in dat jaar ontvangen:

- 1° artikel 13, tweede lid, eerste zin, voor gewestelijke omgevingsverenigingen;
- 2° artikel 7, derde lid, voor regionale omgevingsverenigingen;
- 3° artikel 4, derde lid, voor gewestelijke ledenverenigingen.

Art. 56. De omgevingsvereniging met een kortlopende erkenning, vermeld in artikel 51, bezorgt de bevoegde entiteit jaarlijks een financiële rapportering.

Na afloop van de kortlopende erkenningsperiode bezorgt de omgevingsvereniging een eindverslag aan de bevoegde entiteit met het oog op een eindevaluatie van de werking. Een negatieve evaluatie van de werking kan aanleiding geven tot de terugvordering van verleende subsidies in verhouding tot het ontbreken van de verantwoording voor niet of onvoldoende gerealiseerde doelstellingen.

De Vlaamse Regering bepaalt:

- 1° de vorm, de inhoud en de datum en wijze van indiening van de financiële rapportering, vermeld in het eerste lid;
- 2° de vorm, de inhoud en de wijze van indiening van het eindverslag, vermeld in het tweede lid;
- 3° de wijze van eindevaluatie.

Art. 57. De startsubsidie die verleend is op grond van het decreet van 29 april 1991 tot vaststelling van de algemene regelen inzake de erkenning en de subsidiëring van de milieu-, natuur- en ruimteverenigingen, zoals van kracht op de dag voor de datum van de inwerkingtreding van dit decreet, en de uitvoeringsbesluiten ervan vervalt, vanaf het eerste jaar dat de kortlopende erkenning geldt, als een kortlopende erkenning wordt toegekend.

Art. 58. De erkenning van verenigingen die verleend is in het kader van het decreet van 29 april 1991 tot vaststelling van de algemene regelen inzake de erkenning en de subsidiëring van de milieu-, natuur- en ruimteverenigingen, zoals van kracht op de dag voor de datum van de inwerkingtreding van dit decreet, blijft doorlopen tot en met 31 december 2026. De voormelde verenigingen worden voor de opvolging en de evaluatie van de werking en voor de uitbetaling van de subsidie verder beoordeeld conform het decreet van 29 april 1991 tot vaststelling van de algemene regelen inzake de erkenning en de subsidiëring van de milieu-, natuur- en ruimteverenigingen, zoals van kracht op de dag voor de datum van de inwerkingtreding van dit decreet, en de uitvoeringbesluiten ervan. Dit geldt tot aan het afsluiten van de laatste rapportage- en evaluatieronde na het aflopen van de erkenningsperiode 2022-2026.

In afwijking van het eerste lid tellen bij gemeentelijke fusies binnen de subsidiëriingsperiode die loopt tot en met 31 december 2026, de fusionerende gemeenten afzonderlijk mee voor de vereisten in verband met het minimumaantal gemeenten van het werkingsgebied en voor de ratioberekening van het werkingsgebied van regionale verenigingen van type 1 en type 2 als vermeld in artikel 5, §2, 1° en 2°, van het besluit van 18 december 2015 houdende de erkenning en subsidiëring van milieu- en natuurverenigingen.

Afdeling 3. Inwerkingtreding

Art. 59. Dit decreet treedt in werking op een datum die de Vlaamse Regering vaststelt en uiterlijk op 1 juli 2024.